

2020-05-22

Pågående byggnation för Microsofts datorhall har fått bygglov på felaktiga grunder

Sammanfattning

En granskning av handlingarna som var underlag för bygglovet till Microsofts byggnation av datorhall visar att byggnationen tillkommit efter bristfällig information till grannar och allmänhet och sannolikt i strid mot gällande detaljplan. Därför borde arbetet omedelbart stoppas.

Microsoft har valt att bygga ett datacenter, trots att bygglovet avser lagerverksamhet, på sin fastighet. Gällande detaljplan ger inte utrymme för detta, varför en ny detaljplan måste tas fram om inte Microsoft vill att deras projekt ska ha tillkommit på ett sätt som strider mot svenska lagstiftning.

Varför denna text?

Vi, Naturskyddsföreningen Staffanstorp, skriver detta dokument då vi är oroliga för människors hälsa och miljön. Svenska Naturskyddsföreningen har alltsedan miljöbalken trädde i kraft engagerat sig i ett antal tillståndsprocesser. Föreningen vill se att hänsyn tas för människor och miljö i tillståndsprocessen och att allmänheten får korrekt och relevant information.

För några veckor sedan sände teknikbolaget COWI ut ett samrådsunderlag för Microsofts räkning, som väckte den lokala Naturskyddsföreningens intresse, **Bilaga 1**. Underlaget beskrev förutsättningarna för Microsoft att ansöka om miljöfarlig verksamhet då nio dieselaggregat skulle vara backup för anläggningen vid eventuella elavbrott. Miljöfarlig verksamhet ska hålla tillräckligt avstånd till tätbebyggt område för att minska riskerna för de kringboende. Några närboendes fastighetsgränser är mindre än 100 meter från Microsofts fastighetsgräns.

2019 hade Malmö sämst luftkvalitet i Sverige, en ort som ligger ett fåtal km bort från Staffanstorp. Lunds Universitet beräknade 2018 att mellan 55 till 93 personer dog en förtida död i Malmö på grund av dålig luft, siffror som länsstyrelsen Skåne sedan också gick ut med. Staffanstorps kommun har valt att inte mäta luftkvaliteten i kommunen, utan enbart låta Skånes luftvårdsförbund göra teoretiska uppskattningar om områdets luftkvalitet. Partiklar i utomhusluft har visat sig vara en bidragande orsak till dålig hälsa, ökning av lungsjukdomar och hjärt- och kärlsjukdomar. Extra känsliga är barn för små partiklar då deras organ fortfarande håller på att utvecklas och därför inte heller skyddar kropparna på bästa sätt.

Microsoft påbörjade augusti 2019 markarbetet på sin anläggning. Tre månader senare påbörjade företaget processen med att ansöka om miljöfarlig verksamhet genom att kalla Staffanstorps kommun och länsstyrelsen till ett samrådsmöte. Vid mötet den 17 december

2020-05-22

2019 fanns ett 79-sidigt samrådsunderlag och i det underlaget kan vi läsa att det finns risk för att mängder av kväveoxider och små partiklar PM10 sprids i närområdet under byggnadsperioden. Men varken Microsoft eller kommunen har gått ut med varningar för de närboende om att exempelvis stänga fönster vid vissa vindriktningar eller vindhastigheter. De närboende har överhuvudtaget aldrig fått information om faran. Vi ställer oss ytterst kritiska till detta och kräver att information omedelbart ges till de närboende.

Mängden el som kan produceras av dieselaggregaten, som tillsammans har effekten 26,1 MW el, motsvarar elförbrukningen för cirka 15 000 villor på årsbasis och om dieselaggregatet enbart har cirka 45 % verkningsgrad medför det att det samtidigt produceras värme för ytterligare 18 000 villor. Microsoft medger själva i samrådsunderlaget att det kan räcka med 18 timmars drift för att överstiga riktvärden på årsbasis för kväveoxider. Idag stänger orter centrum för dieseldrivna bilar på grund av deras utsläpp. Naturskyddsföreningen Staffanstorp är orolig för att de närboende ovetande riskerar att utsättas för miljögifter som kan påverka deras hälsa negativt. Naturskyddsföreningen ifrågasätter om bygglov och därmed tillståndet för verksamheten fattats i enlighet med lag och förordningar. Vi ifrågasätter även om detaljplanen ger möjlighet för datacenter och miljöfarlig verksamhet av detta slag.

Tjänstefel i samband med myndighetsutövande?

Naturskyddsföreningen Staffanstorp, anser att bygglov för verksamheten som bedrivs av Microsoft på fastigheterna Kronoslätt 1:9 samt Kronoslätt 1:10 inte tillkommit på rätt sätt. Fastigheterna har knoppats av från Kronoslätt 1:3 samt Kronoslätt 1:4.

Den 8 februari 2019 inkom bygglovsansökan. Den 21 augusti samma år, i samband med att Microsoft köpte fastigheten, påbörjades markarbeten. Den 23 augusti 2019 blev det officiellt att det skulle byggas ett datacenter med Microsoft som ägare. Under knappt 200 dygn var identiteten av den verkliga byggherren och den egentliga verksamheten inte offentlig och därmed hindrades den demokratiska ordningen vad avser bygglov och detaljplan

Naturskyddsföreningen gör gällande att tjänstefel kan ha begåtts i samband med den handläggning och myndighetsutövning som förevarit vid den aktuella bygglovsprövningen, då felaktiga uppgifter förekommit och offentlighetsprincipen har satts ur spel. Sammantaget har kommunens hantering av ärendet lett till att kommunmedlemmar och grannar inte fått nödvändig insyn utan vilseletts om verksamhetens huvudman och verksamhetens innehåll. Föreningen anser också att det finns skäl att befara att vad som förevarit också skett med full avsikt, alltså med uppsåt.

Därmed kan Brottsbalken 20 kap om tjänstefel bli aktuell.

2020-05-22

1 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften skall dömas för tjänstefel till böter eller fängelse i högst två år. Om gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen i övrigt eller till andra omständigheter är att anse som ringa, skall inte dömas till ansvar.

Om ett brott som avses i första stycket har begåtts uppsåtligen och är att anse som grovt, skall dömas för grovt tjänstefel till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningsmannen allvarligt har missbrukat sin ställning eller om gärningen för någon enskild eller det allmänna har medfört allvarligt förfång eller otillbörlig förmån som är betydande.

Bygglövsansökan

2019-02-08 inkom RKD Design med en ansökan om bygglov på fastigheterna Kronoslätt 1:3 samt Kronoslätt 1:4.

Ett ärende lades upp som fick nummer "Bygg-2019-52" och den första händelsen i denna serie var själva ansökan och fick då nummer "Bygg-2019-52:1" och så vidare. Ärendet är idag namnsatt till Microsoft AB.

Ärende

Diarieserie	Bygg		Sökbegrepp	
Diarienummer	2019	52	Fastighet	KRONOSLÄTT 1:4
Status	Vilande	2019-07-03	Namn	Microsoft AB
Inkomdatum	2019-02-08			
Ärendetyp	Nybyggnad av industribyggnad			
Förvaltning	Stadsbyggnadskontoret		Handläggare	aljo
Avdelning	Bygg		Beslutsutfall	Beviljas
Enhet			Sekretess	
Ärendemening			Kommentar	
Ansökan om bygglov för nybyggnad av industribyggnad				

Bygglövsansökan angav Catena Fastigheter som ägare av fastigheten, vilket inte var korrekt, då Kronoslätt Företagspark AB ägde marken. På ansökan var även rutan för fjärrvärme kryssad. **Bilaga 2.** Bygglövsansökan redovisade inget om vad som avsågs att göra på fastigheten, utan hänvisade till verksamhetsbeskrivningen.

I verksamhetsbeskrivningen från RKD Design står det: **Bilaga 3.**

"Denna ansökan avser bygglov för ett lager på fastigheterna Kronoslätt 1:3 och Kronoslätt 1:4."

På bifogade ritningar angavs "Svensk Lagringsanläggning".

2020-05-22

Trafikutredningen från COWI, som låg till grund för bygglovsansökan angav "Nytt lager i Staffanstorp" som rubrik. I utredningen finns inget som tyder på att verksamheten avser datacenter.

Vattenutredningen från COWI, som låg till grund för bygglovsansökan angav "Lager i Staffanstorp" som rubrik. I utredningen finns inget som tyder på att verksamheten avser datacenter.

Inför bygglovsbeslutet hölls ett tekniskt samråd 2019-03-13. Protokollet är skrivet på en blankett med färdiga informationsrader, för att protokollförelaren inte ska glömma bort att ange väsentlig information. I protokollet, **Bilaga 4**, är rutan för byggherre tom. Protokollet skrevs på svenska trots att de sökande kom från Irland respektive USA.

Vid mötet deltog representanter för Staffanstorps kommun, RKD Design, COWI samt Microsoft. Microsoft representerades av Sondwip Dhar, "Senior Civil Engineer for Datacenter" och anges i protokollet som "Client", alltså "Uppdragsgivare" på svenska. På mötet deltog även Rune Skovmand, COWI, som gjort dagvattenutredningen för anläggningen. Rune Skovmand anger på sin LinkedIn-profil att han är expert speciellt på "hyperscale data centers". På hans dagvattenutredning daterad 2019-01-30 står det överst på dokumentet "Confidential". Ordet "konfidentiellt" har tryckts på ett antal olika handlingar för att begränsa antalet involverade personer.

Microsoft deltog vid det första tekniska samrådet, trots att de inte, enligt handlingarna, var sökande i bygglovsansökan. Kommunen skrev också in i protokollet att Microsofts representant var "client" och därmed enligt vad som måste förstås stod bakom bygglovsansökan. I och med Microsofts deltagande är det klarställt att det var ett datacenter och inte en lagerbyggnad som skulle byggas. Mötet hölls två veckor innan bygglov gavs av Stadsbyggnadsnämnden.

RKD Design, ett arkitektbolag utan anställda i Sverige, registrerades 2018-09-17 och startdatum för F-skatt var 2018-12-13. Knappt tre månader senare sökte de bygglov om att få bygga ett lager för flera miljoner kronor på en av områdets attraktivaste platser. De angav fel ägare till fastigheten, utan att kommunen bad om en korrigerad ansökan. Då bygglovsansökan inte var korrekt blev det också svårare för de kringboende att förstå omfattningen och arten av den planerade verksamheten och därmed också sina egna möjligheter att väcka talan med anledning av avvikelser från gällande detaljplan.

Plan- och bygglagen (PBL) 1 kap

4 § byggherre: den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten

Staffanstorps kommun accepterade RKD Design som byggherre, trots att kommunen borde ha känt till att ansökan inte var för egen räkning.

2020-05-22

PBL 9 kap:

21 § En ansökan om lov eller förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen.

I den officiella ansökan från RKD Design, som 2019-02-20 sändes ut av kommunen till kringboende, för att få deras kommentarer, står det att ansökan avsåg ett lager och att fjärrvärme skulle tillämpas för uppvärmning. Om jag som boende läser fjärrvärme känner jag till att energin kommer att vara ledningsbunden med rör under markytan, som transporterar varmt vatten. Eftersom det står "*Svensk lagringsanläggning*" på ritningarna och Catena Fastigheter anges som ägare av fastigheten och håller på med lagerverksamhet är det rimligt att tänka sig att de skulle vara beställare av arbetet. Att det kommer stå dieseldrivna aggregat, med utsläpp och buller som konsekvens tillsammans med en datacentral byggd och ägd av Microsoft, doldes. Den missvisande handlingen valde Staffanstorps kommun att acceptera. Och även om kommunen i sitt utskick skrev ordet serverhall, var det RKD Designs handlingar som var intressanta eftersom de beskrev verksamheten som var lagerverksamhet. Nedan utdrag ur kommunens utskick till närboende.

"Härmed översändes ansökan om bygglov för nybyggnad av serverhall på rubricerad fastighet till berörda fastighetsägare för yttrande. Sökande är RKD Design AB."

Serverhall är för ett stort antal boende svårbegripligt, medan lagerverksamhet omedelbart skapar ett bildspråk. Genom att inte berätta sanningen har de kringboende inte getts korrekt information om omfattningen och de risker som byggnationen medför. Samtidigt bekräftar ordet "serverhall" att kommunen fått annan information än vad RKD Design har informerat om i sina officiella handlingar, såsom bygglovsansökan samt verksamhetsbeskrivelsen.

Trots att informationen var känd att anläggningen avsåg serverhall beslöt politikerna i Stadsbyggnadsnämnden att ge tillstånd till lager samt lagerverksamhet. De kände även till att de beslöt om en datacentral med reservkraftaggregat som högst troligt drevs av diesel, vilket nämndens ordförande senare har berättat. Se nedan under rubriken "Media". Trots att det rörde sig om en större avvikelse från detaljplanen och att luftföroreningar från dieselförbränning påverkar människors hälsa valde nämnden att besluta att verksamheten följde "...detaljplanens intentioner". Detta hade de haft svårt för att göra om den verkliga verksamheten hade redovisats.

2019-03-27 beslöt Stadsbyggnadsnämnden:

att bevilja bygglov för industribyggnad med hänsyn till 9 kap 31 b § plan- och bygglagen då åtgärderna följer detaljplanens intentioner,

2020-05-22

Ärendet i korthet

Ärende

Ärendet avser bygglov för industribyggnad med tillhörande teknikbyggnader. Den avsedda byggnaden kommer ligga på både fastigheten Kronoslätt 1:3 samt Kronoslätt 1:4. Byggnaderna innehåller en administrationsdel för kontor samt en lagerdel med lagerhallar, rum för elektrisk försörjning utrymmen för ventilation samt externt placerade generatorer samt till generatorer hörande skorstenar. Den sammanlagda bruttoarean för alla byggnader är 15 336 kvm.

I protokollet under innehållsförteckningen och § 47 har man angivit "(personuppgift)". På grund av dataskyddsregler för privatpersoner låter kommunen ta bort besluten från protokollet, men detta ärende avsåg ett av världens högst värderade bolag och inte en privatperson. Som protokollet ser ut kunde § 47 därför bestå i att en privatperson någonstans i kommunen ville bygga en liten industribyggnad.

I själva protokollet gick det att läsa fram till och med § 40, sedan var det blankt och nästa paragraf var nr 49. Allt däremellan var tomt. Som intresserad var jag i så fall tvungen att begära ut handlingen, för att kunna förstå vad som beslutats.

§40	Informationsärende gällande detaljplan för del av Stanstorp 1:6 Vikhem V
§41	Ansökan om bostadsanpassning
§42	Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd
§43	Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd
§44	[personuppgift] överträdelse plan- och bygglagen
§45	[personuppgift] överträdelse plan- och bygglagen
§46	[personuppgift] ansökan om förhandsbesked för två enbostadshus
§47	[personuppgift] ansökan om bygglov för industribyggnad
§48	[personuppgift] ansökan om bygglov för två enbostadshus
§49	Taxa enligt Lag om tobak och liknande produkter (2018: 2088)

Bifogat till protokollet finns ett antal handlingar, där bland annat dokumentation över en detaljplan ingick. Det är rimligt att tänka tanken att dokumentationen avsåg gällande detaljplan, men så var inte fallet. Om man granskar handlingen ser man att den bifogade detaljplanen avsåg ett område direkt väster om Microsofts fastighet. Om någon hade önskat se vart kommande anläggning skulle byggas hade denne fått uppfattningen att den skulle byggas längre ifrån befintlig bebyggelse. Detaljplanen som bifogades var:

Områdesbestämmelser för Djurslövs by jämte Djurslöv 10:6 Objekt R4 K28 i Översiktsplanen för Staffanstorps kommun

Det hör till saken att Staffanstorps kommun har väldigt god ordning på sina detaljplaner, då dessa är inritade i ett kartsystem. Klickar man på området som avses, går det att också

2020-05-22

klicka fram gällande detaljplan. När tjänstepersonen i detta fall ska ta fram underlag för bygglovsbeslutet är det rimligt att denne borde ha förstått att den bifogade handlingen inte är korrekt. Den korrekta detaljplanen informeras om nedan.

Efter att protokollet hade undertecknats skickades det ut till de kringboende med information om hur de skulle kunna överklaga. Protokollet angav att nämnden beslutat att ge bygglov för "lagerdel" med "lagerverksamhet". Att välja ordet lagerverksamhet bidrog säkerligen till att ingen överklagade, varpå bygglovet kunde vinna laga kraft. Gällande detaljplan medger nämligen industri- och lagringsändamål, men inte tekniska ändamål (se nedan under rubriken Detaljplan).

Stadsbyggnadsnämnden godkände bygglovet trots att det till mötet fanns en tjänsteskrivelse 2019-03-26 som informerade om att Kronoslätt 1:4 ägdes av Kronoslätt Företagspark AB och inte Catena Fastigheter. I normala fall borde kommunen ha kontrollerat bygglovsansökan om vem som är byggherre respektive ägare och bett sökande om en korrekt ansökan.

Kommunstyrelsens ordförande, Christian Sonesson, meddelade i media, 23 augusti 2019, att kommunen hade förhandlat med Microsoft under ett års tid, varför nämnden rimligtvis kände till att ansökan gällde detta bolag. Vid nämndens beslutstillfälle fanns kunskapen om att Microsoft skulle etablera sig i kommunen.

Naturskyddsföreningen Staffanstorp anser att det inte rimligen kan ha varit en slump att så många av de närmast involverade tjänstemännen och politikerna i kommunen, samtidigt, ansåg att det kändes rätt att dölja att verksamheten inte avsåg lagerverksamhet. Föreningen anser att det är motiverat att fråga sig om någon eller några av de involverade blev tillsagda att inte föra informationen vidare.

Enligt PBL är det en kommunal angelägenhet att planlägga mark. Men det är också ett kommunalt ansvar att *"...främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer"*.

PBL är tänkt att användas på sådant sätt så att lagen verkar för de allmännas intressen. Lagstiftarnas utgångspunkt i PBL är att det finns en sökande, en ägare som inte behöver vara samma som sökande samt en tillsynsmyndighet som ska granska och besluta om att avslå bygglovsansökan alternativt ge tillstånd.

Lagstiftningen är däremot inte tänkt att ge utrymme för att tillsynsmyndigheten medvetet ska samarbeta med en dold part och därmed undanhålla viktiga fakta för medborgarna och på så sätt utsätta dem för risk. Naturskyddsföreningen Staffanstorp anser därför att Brottsbalkens 20 kap 1 § angående tjänstefel kan vara aktuell.

2020-05-22

Då bygglovsprövningen inte föregåtts av korrekt information till sakägare och allmänhet, bör kommunen undersöka möjligheten att besluta om en omprövning av beslutet i samförstånd med bolaget, som kan motsätta sig omprövningen av ett gynnande lagakraftvunnet bygglovsbeslut. Det bör vara i Microsofts eget intresse att få till stånd ett fullt lagenligt beslut, då kommunens bristfälliga handläggning av bolagets ärende kan ställa bolaget i en dålig dager.

Kommunen bör därefter återstarta processen, vilket sannolikt kräver en detaljplaneändring. Ett storskaligt datacenter faller inte inom nuvarande lov, som vad föreningen kan förstå meddelats för en annan verksamhet än den det nu är fråga om.

Staffanstorps kommun har på sin egen hemsida lagt upp Boverkets regler och där går det att läsa följande:

Byggnadsnämnden har tillsyn över byggnadsverksamheten i kommunen, även det lovfria byggandet. Tillsynen omfattar bland annat att bevaka att bestämmelser i lagar och förordningar m.m. följs samt att genom information förekomma brister i byggandet. Byggnadsnämndens tillsyn ska anpassas efter byggherrens kvalifikationer, egenkontroll och projektets komplexitet. Byggnadsnämnden ska i första hand se till att byggherren tar sitt ansvar.

<https://staffanstorp.se/wp-content/uploads/2010/08/BehoverJagBygglov1.pdf>

Ovanstående regelverk från Boverket har helt klart inte efterlevts i detta fall.

Detaljplanen

Området omfattas av detaljplan "Djurslöv 2:3, del av Djurslöv 7:1, del av Kap 1:1 och del av Kronoslätt 1:1 m.fl."

I den gällande detaljplanen från 1969 har området markerats för "J", "industri", vilket enligt Boverkets anvisningar tillämpas för "produktion, lagring, partihandel och annan jämförlig verksamhet".¹ Enligt Boverkets Kunskapsbank ingår visserligen Tekniska anläggningar – men bara i den mån den "kompletterar" industriverksamheten.

För att ett storskaligt datacenter med egna reservkraftaggregat ska kunna inrymmas i en detaljplan är det nödvändigt att man ger planen ett annat syfte, nämligen "E", "Tekniska anläggningar", som enligt Boverkets anvisningar omfattar "produktion, distribution, omvandling eller hantering av elektricitet, tele-, TV- och radiosignaler, digital datatrafik samt värme, kyla, vatten, avlopp och avfall eller annan teknisk anläggning".²

¹ Se Boverkets allmänna råd 4.9 Industri – 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL.

² Se Boverkets kunskapsbank om allmänna råd 4.5 Tekniska anläggningar – 4 kap. 5 § 3, 11 § 2 och 30 § PBL.

2020-05-22

Enligt föreningens mening är det alltså tydligt att detaljplanen inrättats för ett helt annat syfte än datacenter. Det rör sig om väsensskilt olika syften, inte en sådan mindre avvikelse som kan tolereras enligt PBL 9 kap. 30 a §. Avvikelsen är inte förenlig med detaljplanens syfte, och kan under inga omständigheter anses som en "liten" avvikelse.

Det hör även till saken att när detaljplanen togs fram år 1969 fanns det inga datacenter. När sådana numera existerar har dessa valts att klassas som "E". Om det var meningen att sådana anläggningar skulle kunna inrymmas under "J" hade Boverkets anvisningar också angett detta.

Det är vidare tveksamt om kommunen underrättat sakägarna om avvikelse från detaljplan i enlighet med PBL 9 kap 25 §.

På sidan 75 i gällande översiktsplan från år 2009, som sedan utvecklades i text 2011, varnar kommunen för eventuella föroreningar med risk för att skada grundvattnet i området:

"I kommunens västra del finns stora grundvattentillgångar i den s.k. Alnarpsströmmen. De sydvästliga delarna av kommunen har sandjordar vilket innebär en högre risk att förorenande ämnen tränger ner till grundvattnet. Framtidens kommun planerar inom detta område ett verksamhetsområde i västra Staffanstorp, vilket kan medföra risk för att farliga ämnen tränger ner till grundvattnet om inga skyddsåtgärder vidtas."

I gällande översiktsplan på sidan 77 är kommunen tydlig med att det är viktigt att inte låta stora ytor tas upp av företag, med färre anställda. Ändå blev Microsoft prioriterad.

"Genom en förbättrad möjlighet till etablering av företag i kommunen kan antalet arbetstillfällen öka, med positiva såväl ekonomiska som sociala konsekvenser för kommunen. Detta beror dock på vilken typ av företag som etableras. Stora ytkrävande lagerverksamheter innebär få och inte nödvändigtvis fler arbetstillfällen jämfört med dagens jordbruksverksamhet. Framtidens kommun påpekar vikten av att ge klara förutsättningar för vilka typer av företag som är lämpliga på olika ställen."

Det är kommunens uppdrag att ta fram en översiktsplan, för att därefter detaljplanera delar av översiktsplanen. Översiktsplanen styr inriktningen på hur området vid detaljplanen ska utnyttjas. Både vid översiktsplanen samt detaljplanen ges medborgarna chans att påverka genom samråd och utställning. Därefter tas politiskt beslut om att fastställa respektive plan. Ändamålet för detaljplaneområdet ligger därmed fast.

Miljöfarlig verksamhet särskiljs i lagen och måste genomgå egen prövning. Om inte översiktsplanen eller detaljplanen har beslutat om sådan inriktning på verksamheten, måste detaljplanen göras om, alternativt att ansökan om miljöfarlig verksamhet dras tillbaka.

I samrådsunderlaget för miljöfarlig verksamhet medger Microsoft att risker kan uppstå i samband med deras verksamhet; i kommunens översiktsplan varnas det för att grundvattnet

2020-05-22

kan komma till skada baserat på genomsläpplig sandjord i området; detaljplanen togs fram då det inte fanns några datacenter och är ej heller anpassad för sådan verksamhet; miljöbalken förtydligar att en verksamhet på en plats inte får riskera människors hälsa eller miljön; PBL reglerar platsens lämplighet och inom några hundra meter från Microsofts fastighet finns ett antal villor med dess invånare som riskerar att bli påverkade av buller samt partikelutsläpp via luften.

Naturskyddsföreningen anser att Microsofts planerade verksamhet varken överensstämmer med bygglovet eller detaljplanen då ett datacenter inte kan likställas med att bygga ett lager inklusive lagerhallar. Felet kan inte anses vara ringa då datacenter med medföljande dieselaggregat för reservkraft, vars storlek medför att de klassas som miljöfarlig verksamhet, strider mot gällande detaljplan. Gällande detaljplan ger inte tillåtelse för vare sig datorcenter eller miljöfarlig verksamhet av det slag som är aktuellt.

Vad säger lagen

Plan- och bygglagen 9 kap. 25 § och 30 a §

25 § Byggnadsnämnden ska underrätta dem som avses i 5 kap. 11 § första stycket 2 och 3 och ge dem tillfälle att yttra sig över en ansökan som avser en åtgärd som

1. Innebär en avvikelse från detaljplan eller områdesbestämmelser (...)

30 a § Om den fastighet eller det byggnadsverk som åtgärden avser på grund av antagande av en detaljplan enligt denna lag eller äldre bestämmelser avviker från planen, får byggnadsnämnden i ett beslut om bygglov förklara att avvikelsen ska anses vara en sådan avvikelse som avses i 30 § första stycket 1 b. En sådan förklaring får avse endast en liten avvikelse som är förenlig med detaljplanens syfte.

Som framgår av PBL skulle byggnadsnämnden ha informerat sakägarna om att det fanns en större avvikelse från gällande detaljplan. Om detta inte har gjorts har sakägarna, utan egen förskyllan, försuttits sin chans att agera. Naturskyddsföreningen är av den åsikten att då gäller "Bestämmelserna om återställande av försuttet tid" som finns i 58 kap. 11-13 §§ rättegångsbalken.

Miljöbalken 2 kap 6 + 9 §:

6 § För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön."

2020-05-22

”9 § Kan en verksamhet eller åtgärd befaras föranleda skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, även om sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått vidtas som kan krävas enligt denna balk, får verksamheten bedrivas eller åtgärden vidtas endast om regeringen finner att det finns särskilda skäl.”

Miljöbalken innebär enligt vår mening att miljöfarlig verksamhet inte är lämplig på fastigheten. De störningar som uppstår via Microsofts anläggning, är inte lämpliga så nära bebyggelse som det är frågan om. Staffanstorp kan dessutom förväntas växa och i framtiden kommer anläggningen att ge upphov till störningar för allt fler privatpersoner.

Redan i bygglovsskedet borde dessa aspekter inneburet avslag, i enlighet med PBL 9 kap 31 e §.

31 e § Bygglov enligt 31 b eller 31 c § får inte ges om åtgärden kan antas medföra

1. betydande miljöpåverkan, eller
2. begränsning av rättighet eller pågående verksamhet i omgivningen.

Obeaktat skyddsåtgärder finns det inga garantier för att inga olyckor kan uppstå som medför betydande miljöpåverkan. Det tillkommer också att den förhärskande vinden är sydvästlig, samtidigt som anläggningen ligger väster om tätorten. Vind transporterar såväl partiklar som buller. Det finns bättre placeringar än att förlägga en dieseldriven elintensiv industri i direkt anslutning till villakvarter.

PBL 2 kap 2 §

2 § Planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

PBL visar på att valet av plats är viktig. Exempelvis hade det varit bättre att placera anläggningen på andra sidan byn, då vindriktningen hade hjälpt till att föra bort farliga partiklar, samt även minskat bullerproblem för boende.

PBL 5 kap 2 §

2 § På begäran av någon som avser att vidta en åtgärd som kan förutsätta att en detaljplan antas, ändras eller upphävs eller att områdesbestämmelser ändras eller upphävs, ska kommunen i ett planbesked redovisa sin avsikt i frågan om att inleda en sådan planläggning. *Lag (2011:335).*

2020-05-22

Området som är nära befintliga villaområden ger inte kommunen rätt att besluta om bygglov som strider mot allmänna intressen. För detta krävs en ny eller ändrad detaljplan som vunnit laga kraft och som ger tillåtelse till vad bygglovsansökan anger. Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att lager samt lagerverksamhet följer gällande detaljplans intentioner. Det finns dock inget beslut som ger tillåtelse för ett datacenter med dieselaggregat som reservkraft och ej heller för miljöfarlig verksamhet. Staffanstorps kommun bör därför i samband med omprövning av bygglovet även se över detaljplanen.

Media

Nedan finns ett par kommentarer som funnits i media:.

Sydsvenska dagbladet 2019-08-23

”Enligt kommunstyrelsens ordförande Christian Sonesson (M) har diskussionerna förts med företaget i nästan ett år.”

”Enligt kommunstyrelsens ordförande kan etableringen innebära åtminstone 100-120 nya arbetstillfällen.”

”I ett mejl till Sydsvenskan skriver Kevin Bell från Microsoft att man tittar på sådant som närhet till kunder, arbetskraft och ”marknadsmässiga energipriser” när man väljer placering av sina datacenter. Hur många arbetstillfällen centret innebär vill företaget inte kommentera.”

I artikeln framgår det att kommunstyrelsens ordförande borde känt till att det var Microsoft som gjorde bygglovsansökan 2019-02-08. I bygglovsansökan framgår att maximalt 60 personer ska arbeta på anläggningen.

Skånska Dagbladet 2020-03-25

Stadsbyggnadsnämndens ordförande Eric Tabich: ”När Microsoft skickade in sin ansökan framgick det att reservkraftaggregat skulle ingå. Dock inte vilken sort, säger Eric Tabich (M) och ordförande i stadsbyggnadsnämnden i Staffanstorp. – Men eftersom de flesta reservkraftaggregat drivs med diesel kunde vi ana att det skulle bli så.”

Microsoft har aldrig skickat in några handlingar, vilket Eric Tabich hävdar att de har gjort. Det är RKD Design som har skickat in dem. Men eftersom kunskap har funnits om att det egentligen är Microsoft som var tänkt att bygga anläggningen, är kommentaren naturlig. I de officiella handlingar som fanns vid beslutstillfället 2019-03-27 hos Stadsbyggnadsnämnden fanns ingen information angående reservkraftaggregat. Varför det? Det är ju viktig information för kringboende.

2020-05-22

Microsoft och el

Modern i koncernen Microsoft hävdar att de ska vara fossilfria år 2030.

I Staffanstorp väljer de att investera i reservkraftaggregat drivna av diesel på en anläggning de hävdar i samrådsunderlaget har cirka 15 års livstid. Och i företagets samrådsansökan om miljöfarlig verksamhet säger de att de "...på sikt..." och "Visionen är att kunna vara fossilfria i framtiden...", alltså senare än vad koncernen hävdar.

Microsoft har sedan tidigare en mycket stor erfarenhet av hur deras datacentraler ska se ut. Exempelvis så är det tänkt att anläggningarna i Gävle och i Sandviken alla ska ha knappt 60 anställda, precis som i Staffanstorp. Det är därför också rimligt att antaga att andra anläggningar världen över har liknande upplägg.

I samrådshandlingen går det att läsa:

"Datacentret utformas och designas enligt en standard som används globalt för den här sortens anläggningar. Lokala anpassningar sker dock för att ta hänsyn till olika platsspecifika förutsättningar avseende exempelvis natur- och kulturmiljö, eventuella närboende samt tekniska förutsättningar för konstruktion och anläggning."

Om anläggningen är standardiserad förbrukas ungefär lika mycket energi, per dag, år och anläggning, oavsett i världen var den är placerad.

I en standardiserad anläggning är det känt från dag ett hur stora reservkraftaggregat som behövs. Microsoft valde att påbörja byggnationen 2019-08-21, men först den 17 december 2019 påbörjades samrådsperioden för miljöfarlig verksamhet. Samrådsperioden avslutades 2020-04-30, varför företaget ännu inte har hunnit ansöka om miljöfarlig verksamhet.

Trots att anläggningen behöver 26,1 MW har Microsoft valt att bygga vidare och detta utan giltigt tillstånd för miljöfarlig verksamhet. En miljöfarlig verksamhet riskerar att avsevärt förändra situationen för de närboende.

Reservkraftsgeneratorerna kommer att installeras i anslutning till datahallen och de kommer att ha en totalt installerad effekt på 26,1 MW (megawatt). Den totala installerade effekten medför att reservkraftsgeneratorerna utgör en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet i form av en förbränningsanläggning. Av 21 kap. 10 § miljöprövningsförordningen (2013:251) framgår att tillståndsplikt B och verksamhetskod 40.51 gäller för anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 20 megawatt men mindre än 50 megawatt.

2020-05-22

Microsoft som inte var sökande för bygglov 2019-02-08, har vid senare tillfälle köpt fastigheten, 2019-08-21.

2019-11-11 inkom en ansökan från RKD Design om att få bytas ut till Microsoft som ansvarig för bygglov. Den 14 november skickar Microsoft en begäran till kommunen om skriftligt bevis om att Microsoft har blivit ny byggherre.

Två dagar tidigare, den 12 november 2019 ber Microsoft länsstyrelsen och Staffanstorps kommun om att få ha ett samrådsmöte angående miljöfarlig verksamhet. Samrådsmötet genomfördes 2019-12-17.

Samrådsunderlaget som redovisades i december dateras sedan om till mars 2020 och skickas samma månad ut till myndigheter och en kortare variant till kringboende. Myndigheter fick en 79-sidig handling, medan kringboende fick en sexsidig av "Samrådsunderlag" "Ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet" gällande "Staffanstorp, Skåne, Sverige". I den 79-sidiga handlingen varnas det för att luftkvaliteten samt buller under byggnads- samt driftperioden kan överskrida gällande gränsvärden. Detta har dock inte gjorts i den sexsidiga som delats ut till närboende.

Det hör till saken att den förhärskande vinden är sydvästlig och Kronoslätt 1:9 samt 1:10 ligger väster om tätorten Staffanstorp. Skorstensutsläppen kommer därför vid ett flertal tillfällen driva över orten. Och när vi nu ser på byggnationen så visar det sig att de har valt att låta toppen på skorstenarna gå horisontellt vid utsläppet, som ett upp och nedvänt L, varför röken har mindre möjligheter att försvinna från närområdet.

Microsoft ansöker om att installera nio stycken dieselaggregat med en totalt installerad effekt om 26,1 MW. Men samtidigt hävdas det i samrådsunderlaget att "Elbehovet för anläggningen beräknas till 22 MW". Naturskyddsföreningen tolkar detta som att totalt installerad effekt avser 26,1 MW el, då verkningsgraden för ett dieselaggregat inte klarar av att producera 22 MW el baserat från 26,1 MW energiproduktion.

Men om aggregaten avser 26,1 MW el undrar vi om inte den totala effekten avser mer än 50 MW, då dieselaggregat under produktion producerar mer värme än el. Samrådsunderlaget ger ingen klar bild av detta.

Om vi tänker oss att aggregaten behöver gå konstant under ett års tid med 26,1 MW el, produceras 228,6 GWh el. Den volymen skulle kunna försörja cirka 15 000 normalvillor, med tanke på att vi numera har energisnålare hus samt varmare i vårt land. Om aggregaten har cirka 45 % verkningsgrad kommer det samtidigt produceras drygt dubbelt så mycket värme, vilket motsvarar behovet för ytterligare cirka 18 000 villor på årsbasis. Oavsett verkningsgraden motsvarar aggregatens kapacitet möjligheten att producera en väldigt stor mängd energi, där 33 000 villor motsvarar en mindre stad i Sverige. Denna beräkning baseras endast på den totala förbrukade energin och inte när du gör av med den under dygnet eller säsongen.

2020-05-22

Enligt samrådshandlingen för miljöfarlig verksamhet kommer aggregaten provköras varje månad och den sammanlagda tiden på årsbasis blir drygt fyra timmar och då endast som test att de fortfarande fungerar. Av årets 12 månader körs åtta månader med fem minuter per aggregat; tre månader körs 30 minuter per aggregat och en månad per år kommer varje aggregat att testköras två timmar i streck. Den månaden medför ett längre utdraget buller, varför den sammanlagda tiden för exempelvis buller kan bli störande. Enligt Microsoft ska aggregaten stå som reserv för eventuella elavbrott.

Risken för strömavbrott anses vara liten, men ändå är aggregaten dimensionerade för två dygns körning utan bränslepåfyllnad, alternativt att bränslet enbart används under drygt 4 tim/år. I så fall lagras drygt 11 års bränsle under jorden, enbart för att månatligen kunna testa reservkraften. 26 000 liter diesel avses att lagras.

Om det skulle inträffa flera strömavbrott alternativt ett längre, medför detta att påfyllnad av diesel måste ske via tankbilar. Resan för dessa bilar är inte riskfri och de medför vanligtvis egna utsläpp samt buller.

Sverige är indelat i fyra el-områden, med avseende på elförsörjning och anläggningen ligger inom område fyra, det mest sydliga. Inom vårt område är vi extremt känsliga för att någon av områdets större elproducenter får ett haveri, vid fel tillfälle och vid hög belastning på nätet.

I nov 2019 menade Svenska kraftnät att underskottet på effekt i Sverige skulle kunna vara 1000 MW vid kallt väder, vilket då skulle behöva importeras från andra länder. 26,1 MW el från Microsoft, inom elnätområde 4 som redan har effektproblem, medför att det finns risk att SVK kommer behöva be Microsoft om hjälp om att sätta igång aggregaten.

<https://www.svk.se/press-och-nyheter/nyheter/allmanna-nyheter/2019/storre-importbehov-i-vinter/>

I samrådsunderlaget går att läsa att risken för strömavbrott anses vara liten och att risken för att behöva använda sig av reservkraftaggregaten därmed är låg. Men så kan inte de närboende resonera.

Idag känner vi till att vårt klimat håller på att förändras och att varje år tenderar att bli varmare än föregående år. Vi har sett att extremväder oftare inträffar vilka också kan störa elnätet. Det går inte att bortse från risker som kan uppstå i samband med väderförändringar.

Om mängden el då inte räcker till finns alltid risken att Microsoft måste sätta igång sina aggregat. Det kan också hända att elen räcker till men med för dålig effekt, varför Microsoft måste stödja mängden genom att köra någon eller några av sina aggregat. Scenariot är fullt realistiskt vid en riktigt kall vinter. Och då kan det räcka med 18 timmars full drift för aggregaten för att årsvärdet för utsläpp av kvävedioxid ska överstigas. Se nedan utklipp från det 79-sidiga samrådsunderlaget från COWI, på uppdrag av Microsoft.

2020-05-22

Under driftscenariot kan testerna av nödgeneratorerna leda till att NO₂-halterna tillfälligt når mycket höga nivåer. Som MKN är formulerade finns ytterligare ett gränsvärde för NO₂ på 200 µg/m³, gällande 99,8-percentilen av timmedelvärdet, vilket innebär att halten inte får överskridas mer än 18 timmar per år. Närheten till bostadsbebyggelse gör att det finns risk för överskridande av MKN under årliga och kvartalsenliga generatortester om vindriktning är mot bebyggelse, och om vindhastigheten är <2,5 m/s. För Staffanstorp blåser vinden över hälften av tiden i dessa riktningar och 13 procent tiden är vindhastigheten <2,5 m/s i samma riktningsintervall.

Risk för överträdelse av MKN och preciseringar finns även vid långvariga eller flertaliga strömavbrott, då effekten av användandet av flera generatorer leder till mycket höga halter av NO₂. I det fall då ett eller flera strömavbrott sammanlagt varar i mer än 18 timmar under ett år föreligger risk för att MKN för NO₂ överskrids inom bostadsområdena öster om verksamhetsområdet. Halterna kan då bli så höga att de hygieniska gränsvärdena riskerar att överträdas. Detta gäller både nivågränsvärdet (960 µg/m³ under 8 tim.) över 200 meter in i bostadsområdet samt i närliggande industriområden och korttidsgränsvärdet (>1900 µg/m³ under 15 min.) som riskerar att tangeras i den närmaste raden av bostäder.

Microsofts tilltänkta anläggningar i Sandviken och Gävle kräver att elnätet byggs ut för att det överhuvudtaget ska gå att bygga anläggningarna. Den informationen i sig visar på vilka konkurrensproblem som kan uppstå vid eventuella produktionsbortfall från elkraftverk. Vem ska erhålla elen om den inte räcker till? Svenska Kraftnät styr regleringen och det är fullt möjligt att de ber Microsoft om hjälp genom att sätta igång reservkraften, för att inte regionala områden med privatpersoner ska behöva bli lidande.

Sammantaget ser Naturskyddsföreningen att det föreligger risk för att aggregaten kommer att behöva användas, för mer än test. Risken är också överhängande att de sammanlagt under ett års tid kommer att behöva användas mer än 14 timmar med full last, förutom fyra timmars sammanlagd testkörning. Risken finns då att mängden med skadliga partiklar överstiger gällande tillståndsgränsvärden.

Efterföljande frågor

Några händelser ovan kan kanske ses som mänskliga misstag, men när de ses som enskilda bitar i ett större pussel framträder en bild som ger anledning att ifrågasätta i vilken mån det som förevarit varit lagligt.

2020-05-22

Hur har de inblandade inom kommunen kunnat medverka till att dölja den verkliga byggherren och därmed också den verksamhet som ska pågå på fastigheten? Att sekretess stämpla en kommande exploateringsaffär är inte ovanligt, men så fort bygglovsansökan skickades in borde allt ha blivit officiellt, vilket var den 8 februari 2019. Det borde ha medfört att när utskicket gjordes till kringboende, den 20 februari 2019, skulle de ha informerats om Microsoft och bolagets intentioner. De hade då haft möjlighet att påverka situationen. Istället har de hamnat i en brydsam situation där de mest närliggande husens ekonomiska värden riskerar att påverkas, då deras placering är förenad med risk för buller samt höga doser av luftburna partiklar.

Att förhindra att viktiga fakta och omständigheter framkommer i samband med bygglovsansökan, är också att förhindra att lagen följs i samband med detaljplan och bygglov. Enligt Naturskyddsföreningen är detta något som mycket väl kan visa sig ha inbegripit tjänstefel i samband med myndighetsutövande.

2020-05-22

Styrelsen

Naturskyddsföreningen Staffanstorp